

4/19/02

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 3 juli 2002 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 12 december 2001 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 4 juli 2002,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens zijn historische, historische in casu architectuurhistorische , socio-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

CROESMOLEN, gelegen te
Kortessem (Vliermaal), Oude-Hoestraat 29;

bekend ten kadaster:

Kortessem, 4e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 15G.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

De *Croesmolen* is één van de zes molens die het grondgebied Vliermaal oorspronkelijk telde. Het betreft een watermolen met annexe hoeve, voor het eerst vermeld in 1380. Het was een opbrengsteigendom, en dit blijkt nog expliciet uit een gevelsteen van 1688 met het wapen van abdis Claudia de Merode, die banden met de abdij van Herkenrode aantoonde. De oudste concrete sporen zijn effectief ook laat-17de-eeuws. Het molengoed verschijnt als een U-vormig complex op de Ferrariskaart (1771-77). In 1798 werd het molencomplex als Zwart Goed verkocht aan een Maastrichtenaar; de molen bleef echter verder functioneren. Pas in 1881 werd de moleninstallatie verwijderd en kreeg het gebouw een zuiver agrarische functie; de linkervleugel van het complex werd sindsdien afgebroken en vervangen, een achtervleugel werd toegevoegd.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

De *Croesmolen* vormt een ensemble van gebouwen rondom een erf met mestvaalt en waterput. Het molenhuis vormt de straatgevel, links uitgebreid met het bakhuis; van de achterliggende dienstgebouwen is slechts de rechtse stalvleugel nog origineel.

Het molenhuis schijnt het oudst; een wit beschilderde baksteenconstructie van twee traveeën en één bouwlaag onder pannen zadeldak; laat-17de-eeuwse tot vroeg-18de-eeuwse elementen : kalkstenen hoekbanden, steile dakhelling, gave rechtse zijgevel met gedeeltelijk gedicht kruisraam, kalkstenen gevelsteen van 1688, muurankers, aandak en vlechtingen. De watermolenfunctie blijkt extern nog aan de beekzijde, waar een natuurstenen basis en een asgat bewaard bleven. Het inwendige molenwerk is verdwenen. Dienstgebouwen zijn geheel of gedeeltelijk in vakwerk opgetrokken, op een gecementeerde stoel, met bakstenen vullingen en onder pannen zadeldaken.

Volksculturele en sociaal-culturele waarde:

De dienstgebouwen zijn opgetrokken in stijl- en regelwerk, landelijke bouwtechniek bij uitstek; los van de unieke densiteit van vakwerk in Limburg, is de interpretatie van de techniek alhier, met redelijk veel stijlen en veel regels, streekspecifiek. De eigen esthetiek van vakwerkconstructies in samenhang met de gave en waardevolle agrarische context, maken de beelbepalende waarde van het goed daarenboven uitgesproken.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 04-11-2002

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN